

CHAPTER 5.
ACCOUNTING AND ANALYTICAL ENSURING ADMINISTRATION OF
ADMINISTRATIVE DECISIONS

Maryna HALKEVYCH

Ph.D. in Economics, Associate Professor of Department of Business and Tourism Management,
Izmail University of Humanities

(12, Repin street, Izmail, Odesa region, 68600, Ukraine)

halkevych_maryna@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-4786-4856>

Abstract. The article is devoted to the study of the issue of accounting and analytical support for management decision-making. The article defines the importance of the formation of effective systems of accounting, management accounting and analysis, as well as the interrelationships between them, which will contribute to increasing the effectiveness of accounting and analytical support for management decision-making. Some problems of regulatory and legal regulation of accounting support of management decisions are identified, including those related to the formation of the accounting policy of the enterprise. Peculiarities of management accounting in the system of accounting and analytical support for management decision-making have been studied. Including, the elements of accounting and management accounting, information needs of users at each stage of management decision-making are considered. The formation of a system of financial analysis at the enterprise as a basis for analytical support of management decision-making is considered. The classification of financial analysis, the sequence of financial analysis and the principles of financial analysis are given.

Keywords: accounting and analytical support for management decision-making, accounting, management accounting, financial analysis.

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ
РІШЕНЬ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню питання обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень. У статті визначено важливість формування

ефективних систем бухгалтерського обліку, управлінського обліку та аналізу, а також взаємозв'язків між ними, що сприятиме підвищенню ефективності обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень. Визначено деякі проблеми нормативно-правового регулювання облікового забезпечення управлінських рішень, у тому числі, пов'язані із формуванням облікової політики підприємства. Досліджено особливості управлінського обліку у системі обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень. У тому числі, розглянуто елементи бухгалтерського та управлінського обліку, інформаційні потреби користувачів на кожному етапі прийняття управлінських рішень. Розглянуто формування системи фінансового аналізу на підприємстві як основи аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень. Наведена класифікація фінансового аналізу, послідовність проведення фінансового аналізу та принципи фінансового аналізу.

Ключові слова: обліково-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень, бухгалтерський облік, управлінський облік, фінансовий аналіз.

Вступ. Найважливішою умовою функціонування та розвитку бізнес-сектору в будь-якій національній економіці є фінансово-економічна стабільність підприємств. Це зумовлено конкуренцією на зовнішньому та внутрішньому ринках. Фінансово-економічна стабільність підприємства базується на обліково-аналітичному забезпеченні, стан якого визначає ефективність і стійкість діяльності підприємства та створює передумови для подальшого розвитку за рахунок своєчасного виявлення та попередження зовнішніх і внутрішніх загроз і небезпек.

Постановка проблеми. Основою обліково-аналітичного забезпечення є інформація, тобто сукупність даних про внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства, які використовуються для оцінки та аналізу господарських подій і процесів прийняття управлінських рішень.

Основними джерелами для оцінки та аналізу фінансового стану підприємства, фінансових результатів, ефективності використання фінансових ресурсів, кредитоспроможності та інвестиційної привабливості є фінансова звітність підприємства. Зокрема, баланс є основою для аналізу фінансового стану підприємства, а звіт про фінансові результати дозволяє проаналізувати структуру доходів і витрат підприємства і визначити основні фінансові результати його діяльності – прибуток.

Фінансова звітність є важливим інструментом для управління фінансовими процесами та явищами компанії. Основною базою для проведення фінансового аналізу в бізнесі є

результати бухгалтерського обліку, які являють собою безперервний єдиний процес обліку господарських операцій в залежності від стану власності та зобов'язань підприємства. Точність і ясність фінансової звітності є передумовами для ефективного фінансового аналізу та оптимізації управлінських рішень.

Разом з тим, варто зазначити, що фінансова звітність не може задовольнити всі інформаційні потреби внутрішніх користувачів інформації. Відповідно, на підприємстві з метою надання своєчасної та повної інформації менеджерами для прийняття рішень доцільно сформувати систему управлінського обліку, який, хоч і будується на даних господарського обліку, але має свої особливі цілі та завдання, власні методи, періодичність та елементи звітності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень широко досліджено у наукових працях. Зокрема, такими авторами як С. Ф. Голов, В. І. (Голов С., 2017), М. Г. Чумаченко (Чумаченко М., 2003), Т. В. Косташ, М. Р. Смола (Косташ Т., Смола М., 2021), В. В. Биба, Ю. І. Матюшина (Биба В., Матюшина Ю., 2015), З.-М. В. Задорожний, Я. Ф. Аверкин (Задорожний З.-М., Аверкин Я., 2017) були досліджені проблеми бухгалтерського та управлінського обліку, їх ролі в інформаційному забезпеченні управління підприємством, сутність завдання та етапи впровадження системи управлінського обліку тощо. Разом з тим, дослідження проблем обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень не є вичерпною, оскільки формування на підприємстві ефективної системи обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень передбачає побудову систем бухгалтерського та управлінського обліку, системи фінансово-економічного аналізу на підприємстві, а також їх взаємозв'язків.

1. Проблеми нормативно-правового регулювання облікового забезпечення прийняття управлінських рішень

Бухгалтерський облік є процесом реєстрації, узагальнення, зберігання та передачі інформації про фінансово-господарську діяльність підприємства внутрішнім та зовнішнім користувачам для прийняття управлінських рішень. Важливість формування ефективної системи бухгалтерського та управлінського обліку обумовлена тим, що бухгалтерський облік є одним з основних джерел інформації про фінансово-господарську діяльність підприємств та організацій, а тому від ефективності організації бухгалтерського обліку залежить ефективність діяльності підприємства. Разом з тим, ефективність бухгалтерського обліку, у свою чергу, залежить від досконалості системи його нормативно-правового регулювання.

Нормативно-правова база бухгалтерського обліку - це сукупність законів і нормативних актів, що регулюють фінансово-господарську діяльність підприємств та ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності.

Система регулювання бухгалтерського обліку в Україні складається з чотирьох рівнів: міжнародні норми, державні норми, положення (стандарти) бухгалтерського обліку та інструкції щодо їх застосування, методичні рекомендації з бухгалтерського обліку та внутрішні нормативні документи підприємств з питань регулювання бухгалтерського обліку (рис. 1).

Міжнародні норми регулювання обліку включають міжнародні стандарти фінансової звітності, міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та концептуальну основу складання та подання фінансової звітності.

Міжнародні стандарти фінансової звітності та міжнародні стандарти бухгалтерського обліку - це сукупність нормативних документів, які визначають загальні правила складання фінансової звітності та порядок відображення інформації про об'єкти обліку у фінансовій звітності суб'єкта господарювання.

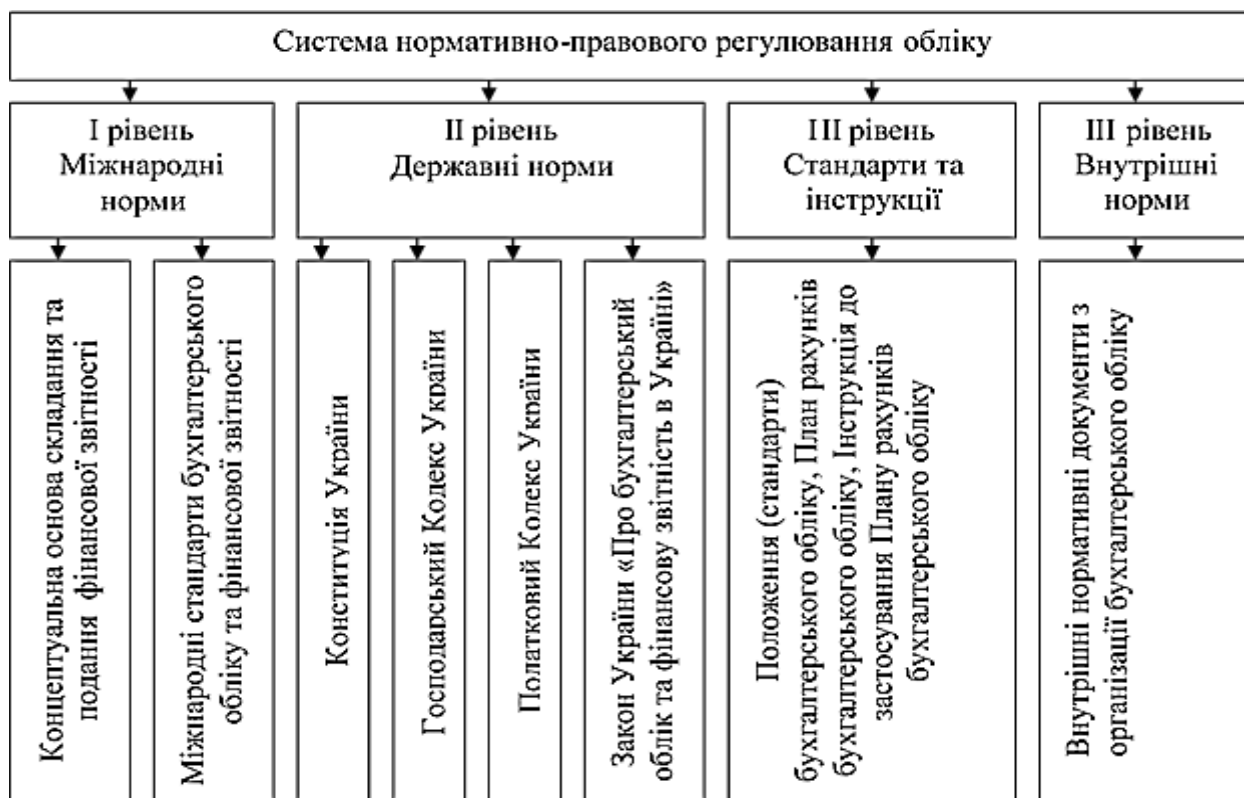

Рис. 1. Система нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку в Україні

Побудовано автором

Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та Міжнародні стандарти фінансової звітності рекомендовані на міжнародному рівні. Закон України "Про бухгалтерський облік та

фінансову звітність" визначає, що ті підприємства, які становлять суспільний інтерес, зобов'язані для складання фінансової звітності застосовувати Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та звітності, всі інші підприємства мають право самостійного вибору концептуальної основи складання та подання фінансової звітності (*Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні, 1999»*).

Державні норми регулювання обліку в Україні включають Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Господарський кодекс України та Податковий кодекс України.

Основним нормативним документом, що регулює бухгалтерський облік в Україні, є Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", яким встановлюється особливості державного регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні, вимоги до організації та ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності. Закон також встановлює принципи бухгалтерського обліку, які є загальними та основними вимогами до інформації, що має бути представлена в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємства відповідно до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку: повне висвітлення, автономність, єдиний грошовий вимірник, безперервність, нарахування, превалювання сутності над формою, послідовність та інші принципи (*Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні, 1999»*).

Наведені принципи у МСБО та у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» мають певні відмінності (таблиця 1).

Таблиця 1

Принципи бухгалтерського обліку за МСБО та Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	МСБО 1 «Подання фінансової звітності»	Зміст
Повного висвітлення	-	Вимагає розкриття всієї важливої для прийняття управлінських рішень інформації про діяльність підприємства
Автономності	-	Майно та зобов'язання підприємства необхідно відокремлювати від майна та зобов'язань власників даного підприємства
Єдиного грошового вимірника	-	Фінансова звітність підприємств України складається у тисячах гривнях